

Als peus de Sant Menna

Text i foto > MAR BOSCH

Als afores de Vilablareix hi ha sembrats i un parell de granges, un mosaic agroforestal esquitxat de masies. També hi ha masos antics que fins fa poc, res, trenta o quaranta anys, havien donat feina a més d'un jove gironí, avui ja granat, en l'àrdua tasca de collir pomes i peres a l'estiu. Ara ja no hi ha pomeres i el paisatge de l'entorn ha canviat substancialment: alguns enyoren aquells fruiters que els avis d'algú havien plantat, retorts i gruixuts, enfilats de ferros, i que florien explosius, deixant un paisatge *bloom*, una mica com la sensació d'amor embriagat que deixen els cirerers japonesos. Ara hi hem vist florir la colza en un esclat de groc que ens exalta les retines. Així mateix, hi abunden tota mena de cereals menys estellars en efectisme visual, però igualment pràctics a l'hora d'omplir les panxes dels animals. A més, quan el cicle del verd ho permet, també hi sovintegen la tropa minvant de xais de Cal Curt, que, juntament amb els de Can Xapes, són els dels últims i resistents pastors de la zona. Parlar-hi és quasi un gest antropològic. El més gran ens explica que ara els *runners* l'escriu perquè no porta el gos lligat. I riu. I els corredors se'n van, bosc endins, indignats per l'incivisme fora de la *cives*, *OMG*. Que sant Roc ens agafi confessats! També que ens ajudin els sants quan és temps de regar, quan els pagesos disposen d'un entramat de canal amb anys d'història al qual se li exigeix la fluïdesa immediata de la banda ampla. Us parlaré també de l'Assumpta, que porta els números de la granja de Can Jordà, i del seu home i el seu fill, que no s'aturen ni de nit, moltes vegades. I moltes vegades ens pensem que venen de Criptó per la resistència que demostren a l'hora de treballar la terra per tirar endavant el negoci de l'ambrosia blanca.

I enmig de tot aquest paisatge natural i humà, enmig dels sembrats, hi ha una joia, un testimoni d'un passat

encara més remot que la nostra desclassada pagesia: la Torratxa. Sembla que se saludin amb l'església parroquial de Sant Menna, un nom ben bonic que no entenc per què no bateja més: qui no tindria un fill només per posar-li Menna? Doncs la Torratxa hi és a tocar; enmig d'un marge que separa dos camps de conreu, s'erigeix aquesta torre fosca, molt peculiar i bastant desconeguda. Prossequim intentant desfer una miqueta aquest greuge: la nostra Torratxa és, després de la torre dels Escipions de Tarragona, una de les torres d'aquesta mena més ben conservades que hi ha a Catalunya i a tot l'Estat espanyol. Segons els historiadors, es tracta d'un tresor arqueològic, una torre sepulcral romana que data del segle II. Quatre metres d'alt, tres d'ample i un cubicle on se suposa que feien les ofrenes. Els meus fills, que han vist *King Kong*, em pregunten si s'hi feien ofrenes humanes: «Alguna rossa cridanera, mama? Alguna rossa per als gorilles romans?». I jo els explico que no, que també tenien déus molt bèsties, els nostres remots ancestres, però no tan grossos ni peluts. Els explico també que la Torratxa és allà enmig perquè era a prop de la Via Augusta, cosa que fa pensar que estava a prop també d'un poblat romà que fins fa poc era un autèntic misteri. Les darreres excavacions que es van fer davant l'església del nom bonic ho han constatat: sota el paisatge que avui trepitgen els feligresos de diumenge, la gent postconfinada del poble (i part de l'estranger) i els indis de la reserva (així s'autoanomenen alguns residents de la zona), hi havia hagut una vila romana que va estar activa fins al segle V dC. I ja ens veus als nens i a mi posant l'orella damunt d'aquesta terra que els ha vist créixer per si el passat ens dona alguna pista de com encarar el futur que s'acosta. Perquè si mirem per la finestra, veiem com Girona es va acostant, la tenim cada vegada més a prop, avançant a bon ritme pel camí dels Carlins.